

Soner(ler)'i anarken,

Hakkı ATIL

Soner'i, Öner'i, Güneş'i 22 Temmuzda Karadeniz'de bırakmıştık. Karadeniz, dostlarımızı, yol arkadaşlarımızı denizleştirmek amacıyla severek, bilerek, isteyerek almış olabilir miydi? Belki de Sonerlerin Karadenizde bulunma nedenine kızmıştı. Olur muydu böyle şey! Olmayacağı belli.! Doğa milyonlarca yıl canlılara koynunu açmış, korumuş, insanın gelişiminin temel girdilerini sağlamış, yani kısaca insanın yol arkadaşlığını yapmış iken. O zaman Karadeniz'in Sonerleri beklili de çok sevmiş olması gerektiğini söylememiz gerekiyor. Başka türlü ihtimal olabilir mi? Sonerler Temmuzda o güzelim Karaburun'un, Karadenizin canına okuyacak İnsanlığın çılgın işlerinden birisi olan Nükleer Santral belasının Sinop'ta kurulmasını önlemenin telaşı, çabası, sorumluluğuyla Sinop'lu dostlarıyla birlikteydiler.

Nükleer Santrallerin ülkemizde yapımı ile ilgili onlarca yıl öncesinden başlatılan çalışmalar, sürdürülen tartışmalara, dönem dönem ortaya atılan yapımı için başlatılacak ihale haberlerine, her dönemdeki iktidarların Nükleer Enerji yanlısı açıklamalarına, ilgili lobilerin faaliyetlerine rağmen henüz Nükleer Santral yapımı için kazma vurulmuş değil. Bunda oluşturulan Nükleer Karşıtı Platformların, kesimlerin çabalarının, mücadelelerinin etkilerinin önemli payları olduğunu belirtirsek kanımca abartı yapmış olmayız.

Son yıllarda özellikle açığa çıkan bir süreç; Türkiye Halklarından gittikçe kopan, halklarına değil uluslararası Küresel Sermayenin hizmetine girmiş yönetenlerince yönetil(e)miyor. Küresel Sermayeye entegre yerli işbirlikçilerinin destekleriyle uygulanan yeni-liberal (aslında eskidi artık.) politikalar ezilenleri, sömürülenleri ekonomik, politik, ideolojik olarak kuşatmış durumda. Bu kuşatma için Neler yapılmadı ki? Sermaye önündeki tüm engeller kalkınma, büyüme, sermayeyi çekme, sermaye ihtiyacı, serbest rekabet, hizmetlerin nitelikleştirilmesi, küreselleşmenin gerekliliği v.b. (gerekçelendirme külliyatı oldukça uzatılabilir, burjuva ekonomist anlayışı bu konuda oldukça birikimlidir!) gerekçeleriyle birer birer ortadan kaldırıldı. IMF, Dünya Bankası destekli yapılandırma projeleriyle küresel kapitalist sürecin ihtiyacına uygun dönüşümü sağlayacak yasal düzenlemeler çıkarıldı, çıkarılıyor. İhtiyaç duyulan her alanla ilgili düzenlemeler kamuoyunun bilgisi olmadan, hatta meclistekilerin bile bilgisi olmadan yapılıyor, yasalaşılıyor. Nükleer Santrallerin yapımı ile ilgili düzenleme de böylesi bir ortamda alelacele geçirildi. Kamu yararı, çevre sorunu/ hakkı yok sayılarak bir an önce Nükleer Santral yaptırtmak telaşı içine düşüldü. Burada Türkiye'nin Enerji Politikası, Nükleer Santraller üzerine bir tartışma yapmayacağım. Bu alanda ilgili meslek odaları, sendikalar, doğa insan dostu aydınlarımız, uzmanlar, yazarlar, yaşanası bir dünya özlemi çekenler, Demokratlar, Yurtseverler, Sosyalistler, anti-kapitalistler çok haklı gerekçelerini kaygılarını yıllardır kamuoyuna sundular, sunuyorlar.

Ülkemizde muhafazakar, şoven, gerici anlayış (Buna Faşist ideoloji de diyebiliriz) o noktalara ulaştı ki yönetici klikler her tartışma, soruna yaklaşımda konuyu devletin bekasına getirir oldular. Nükleer Santral yapımı konusunda da böylesi bir gerekçe yaratmayı başardılar. ABD'nin İrani

nükleer çalışmaları nedeniyle tehdit etmesi, Birleşmiş Milletleri de yanına alarak baskı uygulaması karşısında sessiz kalanlar, bölgesel güç dengeleri açısından nükleer silahlanmanın gerekliliğini, Nükleer Santral yapımının nükleer teknolojiyi getireceğini dillendirir oldular. Alelacele Nükleer Santral yapımı ile düzenleme yapılmasında bu yaklaşımın etkili olduğunu düşünmek gerekiyor. Ortadoğuda yaşanan trajedi karşısında sessiz kalan ABD yanında yer alan yönetici klikler açısından ne utanç verici bir durum (Utanmanın insani bir duygu, etik, ahlaki değer taşımamasından dolayı yönetici kliklerden beklenemeyeceğini unutmuş değilim). Ne çığgınlık! Ne insandışılık.

İçinde yaşadığımız süreç dört bir yandan kuşatılmışlık süreci. Bu gidişe dur demek güçleri birleştirmek, dayanışmak, mücadele alanlarını zenginleştirmekten geçiyor. Bu yüzden de Nükleer karşıtı platformları genişletmek, zenginleştirmek, desteklemek gerekir. Bergama örneğini hatırlayalım. Bergama Ovacıkta Altın Madeni İşletmeciliğine karşı yöre halkının mücadelesi mevcut sistemin halka rağmen nasıl çalıştığını, hukuk alanının nasıl çiğnendiğini göstererek, bunu bilinçlere taşımaya uğurlarını oluşturdu. Süreç Bergama da işlese bile çevre ve doğa konusunda toplumsal duyarlılığın artmasında önemli etkiler yarattı. Öyle ki bu toprakların sahipsiz olmadığını sermayeye hissettirdi. Mücadelenin etkileri nedeniyle Kamu Kuruluşlarında, projeci kuruluşlarda, firmalarda çevreye karşı daha duyarlı olma, hareket etme sonuçlarını yarattı. Yaşam mücadelelerle ancak güzelleşiyor. Her mücadele mutlaka ve mutlaka toplumsal dönüşüm için kazanımlar, birikimler, deneyimler oluşturuyor.

Soner, mevcut ilişkileri sorgulayan bir anlayışla toplumsal yaşam içindeydi. O doğaya, çevreye saygılı olmayan bir anlayışın insana da saygı içermediğini bilerek Nükleer karşıtı olmanın yanında yer aldı. Faaliyetlerin aktif öznesi olmaya çalıştı. Bu heyecanla Sinop'a koşturarak gitti.

Nükleer Santrallere karşı çıkan tarafta yer almak ne teknoloji karşıtlığı, ne toplumsal ihtiyaçlardan soyutlanmış pür doğacı, çevresi yaklaşım içerisinde bulunmak, dolayısıyla gerçekçilikten uzaklaşmak anlamına gelmiyor. Nükleer santral karşıtlığı İkinci Dünya Savaşı sürecinde Hiroşima, Nagazaki'nin sonuçlarının, Çernobil facialarının bir daha oluşmasının önüne geçmek, kapitalist tüketim kalıpları içinde doğayı yok sayan kar ve rant ilişkilerine karşıtlıktır. Ekonomik yaklaşımın dışında doğayı, insanı koruma anlayışı içeren bu nedenle de insani, uygar içeriği olan bu karşıtlık Soner'in yaşam felsefesine de uyan bir şeydi. Soner hevesle, heyecanla bu alanda da tuzunun olmasını istemişti.

Bunun için Sinoptaydı. Yaşamını anlamlı kılan değerlerin yansımaları Nükleer Karşıtlığında gördüğü için Sinoptaydı.

Soner'i,
Öner'i,
Güneş'i
Unutmayacağız.

